

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga odluke o zaštiti dobra od lokalnog značaja - šetnica Carmen Sylva

PRAVNA OSNOVA DONOŠENJA

Člankom 17. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21 i 114/22) propisano je da dobro, koje prema odredbama označenog Zakona nije utvrđeno da je pod zaštitom kao kulturno dobro, predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine može proglasiti zaštićenim, ako se nalazi na njihovu području. Istim člankom označenog Zakona propisano je da će nadležno tijelo svojom odlukom odrediti dobro koje proglašava zaštićenim, a način njegove zaštite utvrdit će uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela (Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Rijeci u konkretnom slučaju), te osigurati uvjete i sredstva potrebna za provedbu odluke. Odluku je donositelj dužan dostaviti Ministarstvu kulture.

ANALIZA STANJA

Dokumenti u kojima je regulirana šetnica Carmen Sylva

Šetnica Carmen Sylva navodi se u nizu stručnih dokumenata koji prate razvoj Grada Opatije i to s posebnim važenjem.

U konzervatorskoj studiji iz 2001. godine navodi se kako je osim šetnice „*lungomare*“ i parka “Angiolina”, na samom početku razvoja Opatije kao lječilišta, izgrađeno i šumsko šetalište “Carmen Sylva” koje se proteže na potezu od potoka Vrutki do potoka Lipovica. Put teče na paralelnoj udaljenosti od obale (od 500 do 700 m), a na prosječnoj visini od oko 160 m, te do njega vodi niz staza. Nastavno se navodi kako je Šetalište s nekoliko vidikovaca, nekad udaljeno od buke i prometa, predstavljalo bitan doprinos kvaliteti Opatije kao mjesta ljetnog i zimskog odmora i oporavka, a danas da zapušteno i isprekidano asfaltiranim prometnicama i stambenim naseljima ovo šumsko šetalište potrebuje oživljavanje i revalorizaciju u smislu antropogenog, kulturnog krajolika. Navodi se i da kao dio kulturne baštine prostora da podliježe zaštiti u smislu zabrane širenja građevinskih područja i prodiranja asfaltiranih prometnica u šetalište, te očuvanje puteva, staza i vidikovaca.

Prostornom planom Grada Opatije iz 2007. godine, a što je ponovljeno i u 2021. godini, među građevinama od posebnog značaja za Grad Opatiju određena je također šetnica Carmen Sylva i to odredbom članka 15., stavka 1., podstavkom b). Prostornim planom štite se općenito i sve povijesne šetnice, javne pješačke staze i stubišta između kojih i izričito navedena šetnica Carmen Sylva, a za koje se navodi kako će se iste gdje je moguće osloboditi od kolnog prometa i obnoviti. Odredbom članka 120., stavka 2. Prostornog plana propisano je kako će se proširenje zaštite i na druge dijelove prirodnih vrijednosti (park Esperia, šetnica Carmen Sylva) ispitati tijekom izrade planova uređenja užeg obuhvata.

Urbanističkim planom uređenja naselja Opatija u članku 68., stavku 1. propisano je kako je planom predviđena obnova i uređenje povijesnih šetnica, javnih pješačkih staza i stubišta gdje se također izričito navodi šetnica Carmen Sylva. Nastavno su odredbom članka 93., stavka 2. propisane javne zelene površine koje su pod zakonskom zaštitom ili se Planom predlažu zaštititi kao posebna prirodna vrijednost i to javni park Angiolina, Margerita, Esperia, park Svetog Jakova i šetnica Carmen Sylva. Regulira se također obveza očuvanja izvorne strukture vegetacije, a mogući zahvati sastoje se isključivo od uređenja pješačkih staza te gradnje otvorenih paviljona i fontana. U članku 106. regulira se kako su Planom predložena

PRIJEDLG ODLUKE

područja za zaštitu prirodnih vrijednosti u kategoriji spomenik parkovne arhitekture zaštićeni dijelovi prirode i to: zone parka Esperija i šetnica Carmen Sylva.

Šumsko šetalište Carmen Sylva navodi se i kao kvalitetna pejzažna arhitektura u rješenju Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine KLASA: UP-I-612-08/06-06/0661 URBROJ: 532-04-01-1/4-06-2 od dana 23. ožujka 2006. godine kojim se utvrđuje da Kulturno-povijesna cjelina Grada Opatije ima svojstvo kulturnog dobra.

Specifičnosti šetnice Carmen Sylva

Šetalište se počelo graditi kao «šumsko šetalište» 1891. godine pod imenom "Aurora", a prošireno je 1901. godine na inicijativu i uz novčanu potporu rumunjskog kralja Karola i njegove supruge kraljice Elizabete, pjesnikinje koja je pisala pod pseudonimom Carmen Sylva. Zahvaljujući planovima bavarskog liječnika Maxa Josepha Örtela, opatijske su šumske staze bile precizno izmjerene s označenim desetominutnim udaljenostima i klupama za predah. Šumsko šetalište kralja Karla (danas šetalište Carmen Sylva) u vodičima je bilo označeno kao «put I. i II. reda», što je značilo da se šetač kreće po ravnom ili uz manji nagib. Do današnjeg dana nije održano izvorno stanje već je razvoj Grada Opatije utjecao na samo šetalište Carmen Sylva.

Postojeća šetnica u 60% svoje duljine prolazi kroz gustu, sjenovitu lovorovu šumu. Kontinuitet je prekinut prolaskom kroz naselje Vrutki, gdje se šumski put pretvara djelomično u pločnik, a na nekim dijelovima i kolnik. Postojeća trasa Šetnice koja većim dijelom prolazi kroz gotovo netaknutu šumu lovora, prati konfiguraciju terena uz minimalne intervencije i gotovo potpuno zatiče postojeće stanje. Materijali korišteni u formiranju postojeće šetnice su prirodnog porijekla i uklopljeni su u okoliš, a kakvo stanje je potrebno valorizirati te očuvati kroz pravnu zaštitu. Sve intervencije su izvedene bez narušavanja prirodnog sklada uz maksimalno uklapanje u konfiguraciju terena.

Osim floru i faunu koju se može zateći u očuvanom dijelu šetnice Carmen Sylva, šetnica sadrži i niz znamenitosti. Krećući se prostorno od Lipovice, odnosno Fortice prema Slatini, nailazi se na ploču kotarskog kapetana, baruna Arthura von Schmidt Zabierowa, Velu forticu (lijepo oblikovano i natkriveno odmorište s pogledom na Kvarner), ploču sa stihovima Carmen Sylve na lokalitetu Vela ravan, zatim Malu forticu ispod koje se nalazi klupica kraljice Elizabete na kojoj je ona prema povijesnim podacima provodila vrijeme u meditaciji i odmoru pronalazeći inspiraciju za svoje stihove posvećene Opatiji i moru. U nastavku se nailazi i na ploču posvećenu kapetanu Zabierowu i Litrofov most preko kojega put nastavlja do potoka Vrutki da bi se potom spustio prema Parku Margarita, odnosno Slatini.

Svrha Prijedloga odluke

Cilj je ovog Prijedloga odluke dodatno valorizirati šetnicu Carmen Sylva, odnosno pružiti dodatnu pravnu zaštitu te poticati daljnje istraživanje vrijednosti šetnice Carmen Sylva u pogledu utvrđivanja specifičnosti biljnog i životinjskog svijeta kao i znamenitosti te ujedno očuvati izvornost iste kroz propisivanje proračunskih sredstava za redovno održavanje Šetnice. Također je cilj utvrditi daljnji razvoj Šetnice za budući vremenski period.

Temeljna pitanja koja treba urediti ovom Odlukom

Ovom se Odlukom treba utvrditi područje šetnice Carmen Sylva koje će eventualnim izglasavanjem dobiti zaštitu dobra od lokalnog značaja kao i mjere zaštite koje će u buduću biti provedene predviđenim proračunskim sredstvima. Povijesno je na trasi šetnice postojala određena pravna neizvjesnost u pogledu pravnog određenja nekretnina tj. zemljišnih čestica koje čine šetnicu Carmen Sylva. Međutim, ulaganjem značajnih proračunskih sredstava Grada Opatije u provođenje nove katastarske izmjere te obnovu zemljišne knjige omogućilo je određivanje šetnice Carmen Sylva u cijeloj trasi i to konkretnim katastarskim česticama.

PRIJEDLG ODLUKE

Šetnica se proteže od jugozapada - Put za Plahuti do sjeveroistoka - Vela Fortica u Pobrima kroz 5 katastarskih općina. To su k.o. Opatija NI, k.o. Vasanska, K.o. Volosko NI, uz granicu k.o. Bregi i završava u k.o. Pabri NI. Šetnica je smještena od katastarske općine Opatija na jugozapadu do katastarske općine Pabri na sjeveroistoku te nakon provedene nove katastarske izmjere te obnove zemljišne knjige obuhvaća slijedeće nekretnine po pojedinim katastarskim općinama:

- u k.o. Opatija: k.č. 1853/2,
- u k.o. Vasanska: k.č. 867/105,
- u k.o. Opatija: k.č. 1853/1, 1830/1, 1812, presjeca 1801/1, 1802,
- u k.o. Volosko: k.č. 1333/1, 1333/2, 1287/2 te
- u k.o. Pabri: k.č. 811/1, 811/2, 811/3.

Ovom Odlukom utvrđuju se mjere zaštite sukladno odredbi članku 17. stavku 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a koje su utvrđene uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela, Ministarstva kulture i medija, Konzervatorskog odjela u Rijeci.

Pregled i obrazloženje uz pojedine odredbe Prijedloga odluke

Člankom 1. proglašava se zaštita dobra od lokalnog značaja za šetnicu Carmen Sylva sukladno odredbi članka 17 Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21 i 114/22).

Člankom 2. utvrđuje se pravno određenje šetnice Carmen Sylva.

Člankom 3. propisane su mjere zaštite.

Člankom 4. propisuju se sredstva potrebna za provedbu Odluke.

Člankom 5. propisuje se upravljanje Šetnicom te obveza dostave Odluke nadležnom ministarstvu i mjesno nadležnom sudu te zemljišnoknjižnom odjelu.

Člankom 6. propisuje se stupanje na snagu Odluke.

FINANCIJSKI UČINAK ODLUKE

Sama Odluka nema utjecaja na Proračun za 2023. godinu. U budućim proračunima potrebno je predvidjeti na godišnjoj razini financijska sredstva za redovno održavanje šetnice u najmanjem iznosu od 15.000,00 EUR-a, te je posebno predvidjeti sredstva za izradu stručne dokumentacije koja će analizirati povijesni, kulturni i prirodni kontekst šetnice Carmen Sylva kao i dati prijedlog budućeg razvoja i uređenja iste, a koje iznose će biti moguće precizirati po ponudama ovlaštenih i stručnih osoba te će se o istim financijskim iznosima odlučivati kroz buduće proračune.

SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU I SUGLASNOSTI

O ovom Prijedlogu odluke održati će se savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o čemu će se sastaviti izvješće te dostaviti Gradskom vijeću. Također će se sukladno odredbi članka 17. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara od nadležnog konzervatorskog odjela u Rijeci pribaviti suglasnost na propisane mjere zaštite, a prije upućivanja Prijedloga odluke Gradskom vijeću.

U Opatiji, travanj 2023. godine

PRIJEDLG ODLUKE

Gradonačelnik:
Fernando Kirigin, mag.oec., v.r.

PRIJEDLG ODLUKE

Na temelju članka 17. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21 i 114/22) te članka 29. Statuta Grada Opatije ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 25/09, 30/09-ispr., 7/13, 3/18, 5/18-ispr., 3/20 i 3/21), Gradsko vijeće Grada Opatije na sjednici održanoj dana _____ 2023. godine donijelo je

ODLUKU o zaštiti dobra od lokalnog značaja - šetnica Carmen Sylva

Članak 1.

Ovom se Odlukom proglašava zaštita dobra od lokalnog značaja za šetnicu Carmen Sylva.

Članak 2.

(1) Šetnica se proteže od jugozapada - Put za Plahuti do sjeveroistoka - Vela Fortica u Pobrima kroz 5 katastarskih općina. To su k.o. Opatija NI, k.o. Vasanska, K.o. Volosko NI, uz granicu k.o. Bregi i završava u k.o. Pobri NI. Šetnica je smještena od katastarske općine Opatija na jugozapadu do katastarske općine Pobri na sjeveroistoku i obuhvaća nekretnine:

- u k.o. Opatija: k.č. 1853/2,
- u k.o. Vasanska: k.č. 867/105,
- u k.o. Opatija: k.č. 1853/1, 1830/1, 1812, presjeca 1801/1, 1802,
- u k.o. Volosko: k.č. 1333/1, 1333/2, 1287/2 te
- u k.o. Pobri: k.č. 811/1, 811/2, 811/3.

(2) Grafika čini sastavni dio ove Odluke.

Članak 3.

(1) Cilj zaštite je valorizacija šetnice Carmen Sylva, odnosno pružanje dodatne pravne zaštite, poticanje daljnjeg istraživanja vrijednosti šetnice Carmen Sylva u pogledu utvrđivanja specifičnosti biljnog i životinjskog svijeta, znamenitosti te ujedno i očuvanje izvornosti Šetnice kroz propisivanje mjera i proračunskih sredstava za redovno održavanje Šetnice. Također je cilj utvrditi daljnji razvoj Šetnice za budući vremenski period.

(2) Utvrđuju se slijedeće mjere zaštite:

1. Grad Opatija će putem nadležnog odjela osigurati stalno praćenje stanja šetnice Carmen Sylva. Jednom godišnje izvršiti će se obilazak Šetnice te izraditi izvješće o stanju iste, odnosno o promjenama koje je potrebno sanirati kroz redovno održavanje. Nalaz će se foto dokumentirati. Sanacija će se izvoditi sukladno izrađenim stručnim dokumentima, a do izrade istih sukladno pravilima struke, odnosno na način dosadašnjeg redovnog održavanja.
2. Grad Opatija će izraditi stručne dokumente koji će obraditi sve elemente Šetnice. Stručna dokumentacija treba obraditi povijesni aspekt Šetnice kronološki od doba izgradnje Šetnice kroz sve povijesne faze, a dio koje dokumentacije trebaju biti i povijesne fotografije te sva ostala relevantna dokumentacija. Stručna dokumentacija treba obraditi i građevinske, kulturne

PRIJEDLG ODLUKE

(spomenike) i prirodne elemente (biljni i životinjski svijet) Šetnice te stručno odrediti daljnji smjer razvoja Šetnice za u buduće u smislu održavanja i razvoja. Stručna dokumentacija treba odrediti da li će Šetnica biti predmet zahvata za osuvremenjivanje novim sadržajima (dodatna oborinska odvodnja, javna rasvjeta, pometanje, dodatna urbana oprema i sl.) ili je istu potrebno održavati u izvornom stanju. Stručna dokumentacija treba obraditi i potrebu za izmjenju prostorno planske dokumentacije u smislu očuvanja prirodnog okruženja Šetnice.

3. Do izrade stručne dokumentacije zabranjuju se svi građevinski zahvati na Šetnici (osim redovnog održavanja) kojima se zadire ili bi se potencijalno zadiralo u izvornost Šetnice ili bilo koji njen element (povijesni, građevinski, prirodni ili drugi).

Članak 4.

Grad Opatija će svake godine u proračunu predvidjeti najmanje financijski iznos od 15.000,00 EUR-a za redovno održavanje šetnice Carmen Sylva kao i posebne iznose potrebne za izradu stručne dokumentacije koja će analizirati sve aspekte i elemente šetnice Carmen Sylva te dati prijedlog budućeg razvoja i uređenja šetnice Carmen Sylva.

Članak 5.

(1) Šetnicom Carmen Sylva upravlja Grad Opatija.

(2) Ova Odluka dostaviti će se Ministarstvu nadležnom za kulturu, te nadležnom sudu radi upisa zaštite u zemljišne knjige.

Članak 6.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenim novinama Primorsko-goranske županije.

GRADSKO VIJEĆE GRADA OPATIJE

Predsjednik Gradskog vijeća
Dino Žigulić, v.r.

KLASA: 612-08/23-01/1

URBROJ: 2170-12-06-01-23-1